

Lakialoite 144

Marjaana Koskinen /sd ym.: Lakialoite laiksi maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta

Eduskunnalle

Lakialoite liittyy hallituksen esitykseen 66/1998 vp maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta. Lakialoitteessa esitetään valtion vastuuta kotouttamis suunnitelmasta johtuvien kustannusten korvaamisesta pidennettäväksi viiteen vuoteen nykyisestä kolmesta vuodesta. Asiasta otetaan lakiin nimenomainen määräys. Oikeutta kotouttamis suunnitelmaan esitetään pidennettäväksi viiteen vuoteen. Paikallistason päävastuulliseksi viranomaiseksi kotouttamisohjelman laatimisessa säädetään kunnan sosiaaliviranomainen.

Kuntien taholta on useassa yhteydessä tuotu esille tarve pidentää valtion korvausvastuuta maahanmuuttajien kotouttamisesta johtuvien kustannusten osalta. Nykyisin valtio korvaa nämä kulut kolmelta ensimmäiseltä vuodelta, mikä aika on kuitenkin osoittautunut usein riittämättömäksi. Kotouttamisella tarkoitetaan viranomaisten kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja voimavaroja, kotoutumisella maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä tavoitteena osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla omaa kieltään ja kulttuuriaan säilyttäen. Kotoutuminen kolmessa vuodessa usein täysin erilaiseen kulttuuriin on yksin vieraan kielen oppimisen kannalta vaikeaa. On otettava huomioon myös se, että osa kotouttamisen kohteena olevista aikuisista ei osaa edes kirjoittaa tai lukea. Pitkä oleskelu eri pakolaisleireillä puutteellisissa olosuhteissa on saattanut johtaa laitostumiseen

ja psyykkisiin ongelmiin. Yksilölliset mahdollisuudet kotoutua Suomeen vaihtelevat runsaasti. Länsimaisen taustan ja kulttuurin omaava henkilö, joka on englannin kielen taitoinen, kotoutuu nopeasti, mutta vailla koulutusta oleva ihminen aivan vieraasta kulttuurista tarvitsee tätä huomattavasti pidemmän ajan. Nämä seikat tulevat lakialoitteessa esitettyä kotouttamis suunnitelman keston pidentämistä viiteen vuoteen ja samalla valtion korvausvelvollisuuden pidentämistä vastaavasti viiteen vuoteen.

Paikallistasolla tapahtuva kotouttamisohjelman laatiminen kuuluu hallituksen esityksen perusteella kunnalle yhdessä työvoimaviranomaisten ja muiden viranomaisten kanssa. Ohjelma sisältää maahanmuuttajien kotouttamisen tavoitteet, toimenpiteet, voimavarat ja yhteistyön. Ohjelman piiriin kuuluvat ne maahanmuuttajat, joilla on kotikunta Suomessa. Lakialoitteessa esitetään kotouttamisohjelman päävastuulliseksi laatijaksi kunnan sosiaaliviranomaista. Tällä halutaan varmistaa riittävä asiantuntemus juuri sen ihmisen tilanteesta, jolle ohjelmaa laaditaan. Tämä perustuu siihen, että juuri kunnan sosiaaliviranomaiset ovat ensi sijassa yhteistyössä sen ihmisen kanssa, jolle kotouttamis suunnitelman laaditaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

Kustannusten korvaaminen

Tässä laissa tarkoitetun toiminnan kustannuksia korvataan viiden vuoden ajalta valtion varoista valtioneuvoston päättämien perusteiden mukaisesti.

5 ja 6 §
(Kuten HE)

7 §

Kotouttamisohjelma

Kunnan sosiaaliviranomainen laatii päävastuullisena kotouttamisohjelman yhteistyössä työvoimaviranomaisen ja muiden viranomaisten sekä kansaneläkelaitoksen kanssa. Ohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

8 ja 9 §
(Kuten HE)

10 §

Oikeus kotouttamisohjelmaan

(1 mom. kuten HE)

Kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään silloin, kun asiakkaan työttömyys tai toimeentulotuen saaminen on kestänyt viisi kuukautta. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan enintään viisi vuotta maahanmuuttajan ensimmäisen kotikunnan väestötietojärjestelmään merkitsemisestä.

(3 mom. kuten HE)

11 §
(Kuten HE)

12 §

Kotouttamistuki

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään silloin, kun asiakkaan työttömyys tai toimeentulotuen saaminen on kestänyt viisi kuukautta. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan enintään viisi vuotta maahanmuuttajan ensimmäisen kotikunnan väestötietojärjestelmään merkitsemisestä.

13—48 §
(Kuten HE)

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1998

Marjaana Koskinen /sd
Esa Lahtela /sd

Mikko Kuoppa /va-r
Raimo Mähönen /sd

Janina Andersson /vihr
Tuula Haatainen /sd